

Verslag

ICO Aardwarmte
Vergadering #2

Datum overleg: 30 maart 2020
Tijd: 15.30 – 17.30 uur

Locatie: MS Teams

Aanwezig: Bert van der Zwaan (vz), Niels Hartog, Duco Drenth, Elias Bom, Josja Veraart, Paul van Seters, Marije Eleveld, Johan Simon, Arno Peekel, Brigit Valentijn, Hans Kraaij, Youri den Otter, Hanneke Dekkers

1. Welkom en opening
Voorzitter opent de vergadering

2. Introductie van Brigit Valentijn en Hanneke Dekkers.
Brigit gaat als toehoorder deelnemen namens RES-team U16 (i.p.v. Hans Kraaij) en is vanuit Provincie Utrecht gedetacheerd bij gemeente Utrecht.
Hanneke Dekkers gaat als toehoorder deelnemen namens gemeente Amersfoort. Is vandaag nog afwezig, maar zal volgende vergadering aanwezig zijn.

3. Verslag vorige vergadering 18 januari 2020
Geen commentaar op verslag. Verslag is vastgesteld en zal gepubliceerd worden op de website.

4. Terugkoppeling van gesprekken met TNO, GOUD en Amersfoort.
TNO: Op 19 februari hebben Bert en Arno gesproken met Harmen Mijnlieff en John Zegwaard, beide werkzaam bij TNO-AGE (Adviesgroep Economische Zaken). TNO heeft verzekerd dat ze bereid zijn om informatie en kennis te leveren als dat nodig is. Vanuit ICO Aardwarmte aangegeven dat het lastig is dat TNO met twee petten spreekt (commerciële tak en EZ-adviestak). Daar is men zich bij TNO van bewust en handelt daar ook naar. In voorkomende gevallen kunnen vragen beantwoord worden via Provincie Utrecht.
Het wettelijke traject bij aardwarmtevergunningen is lang en is niet helder uitgelegd. Ook de rol van TNO-AGE kan daarin verhelderd worden. Er is met TNO-AGE afgesproken dat zij dit overzichtelijk en grafisch in beeld brengen en aangeven waar de rol van TNO-AGE begint en eindigt.
Tevens afgesproken dat er ieder kwartaal een overleg wordt ingepland met TNO-AGE.

GOUD: Op 26 februari hebben Bert en Arno gesproken met Fiona van 't Hullenaar (Directeur Vastgoed & Campus Universiteit Utrecht) en Rob Mathlener (Programmadiirecteur GOUD). Het gesprek vond plaats op verzoek van GOUD. GOUD heeft zorg op tafel gelegd over publieke discussies in Nieuwegein i.r.t. tijd en planning van het Leantraject. GOUD is zeer geïnteresseerd in ervaringen tot nu toe in Nieuwegein. GOUD is van plan om ICO Aardwarmte in een vroeg stadium te betrekken. Bert heeft aangegeven dat ICO Aardwarmte bij duidelijke adviesvragen ook voor GOUD bereikbaar is. GOUD is blij met aanwezigheid van ICO Aardwarmte mede n.a.v. initiële reactie in Nieuwegein.

Gemeente Amersfoort: Op 20 februari hebben Bert en Arno gesproken met Astrid Janssen (wethouder), Jeroen de Boer (Programmamanager Duurzame stad) en Hanneke Dekkers (Projectmanager Duurzaamheid).

Er zijn op twee opsporingsvergunningen aangevraagd (Amersfoort en Eemland). In april wordt daarover besloten door Ministerie van EZ. Het is nog niet bekend wie de tweede aanvrager is. Men heeft gevraagd of ICO ervaringen gedeeld kunnen worden. Vanuit ICO Aardwarmte aangegeven daartoe bereid te zijn. Amersfoort gaf indruk dat ze heel goed en ver bezig zijn met publieksparticipatie.

Discussie in Amersfoort gaat m.n. over biomassa en daardoor is het publiek juist positief over aardwarmte. En door de discussie over biomassa wordt publiek al betrokken. In de ICO-vergadering wordt geadviseerd om gespist te zijn op eenzelfde reactie als in Nieuwegein als een locatie wordt aangewezen voor aardwarmtewinning.

Afgesproken is om in april weer contact op te nemen als er duidelijkheid is over de twee aangevraagde opsporingsvergunningen. Noot bij verslag: na het gesprek is Hanneke Dekkers gevraagd om als toehoorder aanwezig te zijn bij de ICO-vergaderingen.

5. Opgvolging 1e advies:

ICO Aardwarmte heeft een reactie ontvangen van Warmtebron Utrecht en gemeente Nieuwegein (zie vergaderstukken). Nog geen reactie ontvangen van Provincie Utrecht en de bewoners.

Op 26 maart hebben Bert en Arno gesproken met wethouder Marieke Schouten: gesproken over het advies en de recente stappen vanuit Nieuwegein om pas op de plaats te maken en een publieksregisseur aan te stellen.

Op 11 maart hebben Bert, Marije, Paul, Duco en Arno gesproken met Warmtebron Utrecht. Verslag van dat gesprek is inmiddels gepubliceerd op de ICO-website (<https://ico-aardwarmte.nl/actueel/activiteiten/>).

In de ICO-vergadering zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

Bewonersgroepen/inwoners Nieuwegein:

- Bewonersgroepen zijn onvoldoende in beeld gekomen. Er zou meer aandacht moeten komen voor die bewonersgroepen. Zou gestimuleerd kunnen worden door Nieuwegein. Ook ICO Aardwarmte kan daar meer aandacht aan besteden.
- Het is een voorspelbaar traject dat momenteel plaatsvindt. Er ontstaan bewonerscollectieven en om mate van betrokkenheid te onderzoeken wordt een Motivaction onderzoek gedaan, zodat een aanpak kan worden geformuleerd om de bewoners te informeren en consulteren. Wel zaak dat gemeente haar rol gaat pakken in het proces.
- Opvallend in gesprek met WBU dat WBU aangaf dat gemeente nu pas op de plaats heeft gemaakt en WBU heeft verzocht om even geen contact te zoeken met bewoners.
- WBU is zeer genegen om aan alle adviezen invulling en medewerking te geven. Regisseur is prima, maar gesprek leek weer de goede kant op te gaan. Zorg ook dat je met de bewoners tot een bredere discussie kunt komen.

Schadevergoeding (reactie WBU en gesprek 11 maart) :

- In reactie WBU op het advies wordt niet inhoudelijk ingegaan op schadevergoeding. Reactie stelt dat het als voorwaarde is meegenomen, maar dat het nog in detail moet worden uitgewerkt. Het is in ieder geval nog niet helder gecommuniceerd naar bewoners.
- Dit sluit tevens aan bij het gesprek met WBU op 11 maart, waarin het onderwerp inhoudelijk nog niet uitgewerkt is.
- WBU heeft aanvullend huiswerk gedaan n.a.v. opmerking over omgekeerde bewijslast en heeft probleem nu scherp op de radar. Binnen consortium WBU verloopt debat hierover niet snel en vlekkeloos, mede veroorzaakt door communicatie met veel partijen.
- Gemeente Nieuwegein heeft zelf nog geen inhoud gegeven aan schadeafhandeling.
- Het is zeer nuttig als inzichtelijk wordt gemaakt welke wettelijke kaders en jurisprudentie er zijn zodat dat helder is en daardoor de schaderegeling ook helder is.

Reflectie procesfasen Nieuwegein:

In gesprek met wethouder Marieke Schouten heeft zij verzocht of ICO kan reflecteren op procesfasen. Bert en Arno hebben aangegeven dat ICO Aardwarmte dat kan invullen, maar dat we daarbij scherp zullen zijn op de onafhankelijkheid van ICO Aardwarmte.

Eerste stap is om op basis van het concept plan van aanpak vanuit publieksregisseur te besluiten of we gaan adviseren. Relevant om goed te besluiten of we iets kunnen toevoegen en of daarmee geen problemen ontstaan t.a.v. rolwisseling.

6. Actualiteit: rondje langs toehoorders

RES-team U16 - Brigit:

Ontwerp RES met Conceptbod is gepubliceerd. Voor warmt licht er een onderzoeksopgave naar bronnen en koppeling vraag/aanbod. Dat onderzoek is uitgezet bij Greenvis. Aardwarmte is één van die bronnen.

Vragen vanuit ICO aan Brigit:

- Potentie van aardwarmte wordt als groot ingeschat, terwijl er nog veel onzekerheid over is. Is de rapportage van Zeeland bij jullie bekend? En wat vinden jullie daarvan? Brigit: moet ik nog bekijken.
- Hoe zit het met de andere 10 gemeenten? Hoe moet de overlap gezien worden i.r.t. aardwarmte? Brigit: in Klimaatakkoord zijn 30 energieregio's aangewezen en drie daarvan vallen in provincie Utrecht. Er is goed contact met regio Amersfoort, minder met Food Valley omdat veel gemeenten in Gelderland vallen. Alle RESsen zitten nog in onderzoeksfases en er is nog beperkt beeld bij grensoverschrijdende bronnen.

Bestuurlijk overleg 6 maart – Youri:

Op 6 maart is een Bestuurlijk overleg gevoerd tussen Provincie Utrecht, Gemeente Nieuwegein en Warmtebron Utrecht. De procesregisseur moet nog geworven worden, is nu even wat vertraagd door Corona. Tevens besloten om een nieuwe informatieavond te organiseren op initiatief van gemeente Nieuwegein. Wordt uitgesteld door Corona.

Provincie Utrecht heeft advies uitgebracht op aangevraagde opsporingsvergunning Eemland. Aangevraagde opsporingsvergunningen Amersfoort en Eemland zijn concurrerend en in afwachting van besluit EZK. Provincie Utrecht heeft pas laat de kans gehad om advies te geven. Lukte pas op 1 maart. Besluitvorming EZK waarschijnlijk pas eind april.

Provincie Utrecht komt later nog met een reactie op het eerste ICO-advies.

7. Kennisfunctie: “brainstorm” over invulling kennisfunctie (zie ook verslag voor suggesties uit vorige vergadering).

Vanwege de Coronacrisis wordt deze ICO-vergadering online gehouden en leent zich daardoor minder goed voor een brainstorm. Vandaag een rondje langs de aanwezigen voor suggesties. Bert en Arno maken een vergaderstuk dat volgende keer besproken kan worden.

Rondje langs aanwezigen:

Niels: hoe verhouden we ons tot anderen partijen zoals Stichting Platform Geothermie?

Onze rol is niet om een kennisplatform te zijn. DAGO en SPG voeren gesprekken om samen te gaan. Gedachten nog niet aangescherpt op dit punt. Tevens zouden we per casus bepalen wat er nodig is.

Paul: Op één punt in het bijzonder moeten we gaan beschikken over meer kennis: wettelijke kennis over schade bij aardwarmte. Welke rechtspraak is er, waar praten juristen met elkaar over?

Josja: ICO biedt onafhankelijke kennis. Wat zijn bijvoorbeeld nu echt de risico's? Op een onafhankelijke wijze de merites van aardwarmte laten zien inclusief de risico's, om zo een realistisch verhaal te brengen. Ik wil wel voorkomen dat we een dubbele bibliotheek worden van kennis die er al is. Casus per casus maakt ook dat we vraaggestuurd gaan werken.

Elias: laten we voorkomen dat we een Wikipedia opstellen, maar wel in staat zijn om mensen die aankloppen van repliek te dienen. Misschien goed om onderwerpen te definiëren waarvan we meer kennis opbouwen. Samenvattend ontsluiten in handreiking of kennisbank.

Bert: we zijn er niet voor hele bibliotheek. Kennis moet gevalideerde goede kennis zijn die aansluit bij vragen/cases. Vragen bewegen zich op schade, wettelijke stappen en verantwoordelijkheden.

Tweedeling:

- Vraaggericht deel wat aansluit op FAQ's, waarvoor we soms kennis bij specialisten moeten halen.
- Kennisbank die groeit casus per casus.

Marije: kan ICO Aardwarmte feitelijke informatie over wat er speelt in de provincie in de vier gebieden opnemen op de website?

Youri: Dat heeft zeker meerwaarde, zodat je ziet welke vragen er in welke casus gesteld zijn.

Youri: wees bewust dat WBU ook vraaggestuurd heeft geprobeerd te opereren. Dat leidt er toe dat het over allerlei schaalniveaus gaat, ook niveaus die buiten je invloedssfeer liggen. Oppassen dat ICO niet hetzelfde overkomt.

Youri: zijn de informatie en FAQ's bedoeld voor bewoners? Bert: Ja.

Youri: ik ben bezig met kennisorganisatie met watersector.

Niels: ik zie een probleem in goede, gevalideerde onafhankelijk kennis leveren. Is ICO Aardwarmte daartoe in staat? Ik hecht meer aan de intermediairrol die we nu spelen waarin we kennisvragen signaleren en die bij de andere stakeholders onder de aandacht brengen. De generiekere kennis die we vanuit ICO Aardwarmte kunnen inbrengen is de kennis die we herkennen als gemene deler tussen verschillende cases.

Bert: waardevolle aanvulling die aangeeft hoe het proces werkt waarop ICO kennisfunctie invult. We zullen dit betrekken in de gespreksnotitie voor de volgende vergadering.

8. Rondvraag en wvttk

Meindert Smallenbroek wordt voorzitter van Unie van Waterschappen. Meindert was een zeer betrokken directeur Warmte en ondergrond van EZK.

9. Sluiting

Volgende vergadering: dinsdag 12 mei 2020 15-17 uur (ook via MS Teams)